

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

7. Quinto ex natura gratiae liberatricis, ipsaque definitione liberi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

videlicet, ut ante legem, hoc est, toto tempore, quo nondum est homo per gratiam à concupiscentiarum suarum dominatione liberatus, multoque magis ante susceptam fidem, sine qua liberari impossibile est, nullo modo arbitrium seu voluntatem esse liberam ut operetur bonum; sed sublata funditus boni faciendi seu legis faciendae libertate, sub concupiscentiae servitute esse captivam. Quod quidem in solis illis allegatis locis tot modis, ac tam instanter docet, ut quomodo vel in dubium revocari possit, ignorem. Afferit enim in primo statu nullam esse pugnam cum voluptatibus seculi; nullam esse resistentiam rationis, quia non est qui prohibeat; sequi hominem concupiscentias carnis; denique approbare ipsa peccata. In secundo statu docet hominem damnationis videlicet poenâ territum pugnare quidem, sed vinci, scientem tenentemque pondere cupiditatis trahi; peccati desiderijs vehementioribus rapi; consuetudine superari; volendo surgere affligi gravius; peccare vehementius; instar præcipitati sine difficultate venire in profundum, etsi nolit atque oderit. Docet hæc omnia fieri, non ex animi quadam indifferentia & quasi libertate ad bonum & malum, sed merè ex imbecillitate, quia videlicet, ut ipse loquitur, præcepti capax est, non efficax; quia non potest implere legem; quia non habet vires implendi; quia non sufficit sibi ad extrahendum de servitute peccati; quia nondum adjuvat fides, aut gratia liberatoris. Docet proinde talem hominem non solum non esse liberum, sed peccato servire subditum; captivari sub lege peccati; carnalibus desiderijs obstructum teneri; sub passionibus

agere, ut sub viro dominante; jacere in vinculis peccatorum; subjugatum esse concupiscentiæ, ut faciat quicquid illa compellat; tanquam emprum mancipium servire libidini; trahi à concupiscentia ad quicquid illicitum est; servum esse dominantis cupiditatis; etiam electari contra legem facere. Docet concupiscentiam ipsam esse robustissimam; esse invictissimam; concupiscentiam dominari; superare pugnantes; dominatum & quasi regnum obtinere; habitare cum principato. Quis dixerit, nisi Catholica fidei parùm conscius, hominem in tam miserabili statu victum, captum, servum, mancipium libidinis, carentem viribus resistendi invictissimæ dominantique concupiscentiæ, fide, & gratiâ, & scientiâ mali liberatrice deest tutum adhuc esse arbitrio liberum ad faciendum bonum? Cùm ipse Augustinus dicat: *Nec liberam voluntatem dicendam esse, quam dicitur esse vincensibus & vincensibus cupiditatibus subdita.* Et alibi: *Quomodo enim libera est cui dominatur iniquitas?* Et rursus: *Nec mirandum est, quod vel ignorando non habeat arbitrium liberum voluntatis ad eligendum quid recte faciat: vel resistente carnali consuetudine videat quid recte faciendum sit, & velit, nec possit implere.* Nam ex istis duobus fontibus, ignorantia, & concupiscentiâ proficitur, quod supra toties dixit, victam vitio naturam libertate caruisse; non manere amplius libertatem; amissum esse liberum arbitrium; egere libertate; servum esse propriæ voluntatis arbitrium; indigere gratia liberante, hoc est liberam faciente. Si enim est jam liberum, solum est esse liberandum, vel indigere libertate, vel gratiâ liberante.

DE STATV NATVRÆ LAPSAE

CAPVT SEPTIMVM.

Quintò ex natura gratiæ liberatricis, ipsaque definitione liberi.

ET quia de gratia liberante sermo incidit, sub qua qui fuerint in tertio iam statu sunt, ut supra diximus, non erit abs re ostendere etiam ex natura gratiæ liberantis, ipsaque de hinc libertatis, arbitrium non esse liberum ante legem, & sub lege, hoc est, ut à controversis temperemus ante susceptam fidem. Nam ex ipsis Christianæ fidei principijs constat, arbitrium non posse esse liberum à dominante sibi carnalium rerum concupiscentia, sub quibus post peccati ruinam jacet, nisi per spiritum gratiæ & fidei, juxta doctrinam videlicet Apostolicam: *Lex spiritus vitæ in Christo Iesu liberavit me a lege peccati, & mortis.* Unde & Paulus cum exclamasset, sive in sua sive in aliena persona, de illa lege peccati, quæ est in membris? *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?* Respondet sibi: *Gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum.* Nam ex istis Apostoli verbis, & ex similibus ipsius Christi: *Si vos scitis liberaverit,*

tunc verè liberi eritis, doctrinam & nomen ipsam gratiæ liberatricis, seu arbitrium liberantis, ac liberum facientis, Augustinus accepit. Hinc illa apud Augustinum celeberrima & creberrima: *a Nec liberum in bono erit, quod liberator non liberaverit.* *b Non potest captiva voluntas nisi Dei gratia respirare in salubrem libertatem.* *c Arbitrium sibi in malum liberum dicitur: ad agenda vero bonum Dei gratiâ liberandum.* *d Non potest esse liber à dominante peccato, nisi eum filius liberaverit.* *e Ipsum liberum arbitrium liberandum est à servitute, cui dominatur cum morte peccatum: nec omnino per se ipsum, sed per solâ Dei gratiâ, qua in fide Christi posita est, liberatur.* *f Illi oppugnant arbitrium liberum, qui oppugnant Dei gratiam, qua verè ad bona eligenda agenda sit liberum.* *g Gratia natura liberatur & regitur.* *h Quasi possit esse ad perseverandum opus bonum voluntas libera, nisi Dei munere liberata.* *i Dixi hominem deservit (illis verbis, Quis me liberabit de corpore mortis huius? Et precedentibus) adhuc sub lege, nondum sub gratia constitutum, bene facere*

Rem. 8.

id. cap. 7.

facere volentem, sed victum concupiscentia carnis male facientem. A cuius concupiscentia dominatu non liberat, nisi gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum. *Ut ad recte faciendum liberum sit, de gratia liberatur.* Quid miri obtendis liberum arbitrium, quod ad faciendam iustitiam non erit liberam, nisi oris (id est bonae voluntatis seu fidelis) fuerit? Qui facit igitur oves homines, ipse ad obedientiam pietatis humanae liberat voluntates. *Voluntates non libertate consequitur gratiam, sed gratia liberantem.*

lib. 1. ad simp. c. 23
lib. 4. ad simp. c. 8.
lib. 1. de civ. d. 1.
lib. 1. de civ. d. 2.

Ex cuiusmodi testimonijs passim obvijs evidenter constat gratiam liberantem esse hoc ipsum quod confert arbitrio libertatem ad bonum; & consequenter fieri nullo modo posse, ut arbitrium in bono liberum sit, antequam per gratiam liberetur, toto videlicet illo tempore, quo gratia liberante, praesertim ipsa fide gratiam liberatricem imperante caruit. Unde praclare Augustinus: *Ut quid ergo miseri* **B**
*homines a se de libero arbitrio audent superbiro, antequam liberentur, aut de suis viribus, si iam liberati sunt? Nec attendunt in ipso nomine liberi arbitrij uti ne libertatem sonare. Vbi autem spiritus Domini, ibi libertas. Si ergo servi sunt peccati (id est, concupiscentiae dominantis) quid se adiant delibero arbitrio? A quo enim quae devictus est, hinc & servitium additum est. Si autem liberati sunt, quid se adiant velut de opere proprio, & gloriantur quasi non acceperint? Ex quo discitur, qui totus fide Catholica nititur, cum evidenter liqueat, arbitrium ante gratiam esse peccati servum, & sub dominante cupiditate captivum, neque suis viribus sine gratia se posse a dominatu eius liberare, quid aliud statui potest, quam non esse liberum, videlicet ad bonum, si gratia non liberaverit? Quidquid vero sit illa gratia, quae arbitrium ad bonum liberat, sive peccati remissio, sive adiutorium aeternale, sive habitus charitatis, sive ipsa fides, sive aliud quippiam, hoc tamen ex Aug. certum est, non posse illud haberi sine Christi fide. Idcirco enim dicitur in Enchirid. ut audivimus, *posita esse in fide Christi.* & ab Apostolo vocatur, *gratia Dei per Iesum Christum.* Est enim gratia, quae bene operandi potestatem tribuit, quae sine fide esse non potest; utpote de qua sapientissime Augustinus illud celeberrimum pronuntiatum reperit: *Quod lex faciendum imperat fides imperat: ut suo loco demonstrandum erit.* Cum ergo ante fidem habere gratiam a cupiditatum servitute liberantem non minus impossibile sit, quam habere charitatem Dei; impossibile est etiam ante fidem, quamdiu arbitrium vel sub lege constitutum est, vel profundissimis ignorantiae tenebris submersum ipsa etiam lege caret, esse liberum ad bonum; nisi in ipsam velimus Catholicam fidem impingere, ut arbitrium vel seipso liberum sit ad bonum, vel seipsum suis viribus valeat a peccati hoc est, concupiscentiae servitute liberare. Quorum utramvis si fieri potest, ergo gratis Christus mortuus est. Cum enim captivitas illa & servitus arbitrij voluntatis non sit aliud, quam quaedam depressio contentionis sub rerum terrenarum deli-*

lib. 1. de spir. c. 23.
lib. 1. de civ. d. 1.
lib. 1. de civ. d. 2.
lib. 1. de civ. d. 3.
lib. 1. de civ. d. 4.
lib. 1. de civ. d. 5.
lib. 1. de civ. d. 6.
lib. 1. de civ. d. 7.
lib. 1. de civ. d. 8.
lib. 1. de civ. d. 9.
lib. 1. de civ. d. 10.
lib. 1. de civ. d. 11.
lib. 1. de civ. d. 12.
lib. 1. de civ. d. 13.
lib. 1. de civ. d. 14.
lib. 1. de civ. d. 15.
lib. 1. de civ. d. 16.
lib. 1. de civ. d. 17.
lib. 1. de civ. d. 18.
lib. 1. de civ. d. 19.
lib. 1. de civ. d. 20.
lib. 1. de civ. d. 21.
lib. 1. de civ. d. 22.
lib. 1. de civ. d. 23.
lib. 1. de civ. d. 24.
lib. 1. de civ. d. 25.
lib. 1. de civ. d. 26.
lib. 1. de civ. d. 27.
lib. 1. de civ. d. 28.
lib. 1. de civ. d. 29.
lib. 1. de civ. d. 30.
lib. 1. de civ. d. 31.
lib. 1. de civ. d. 32.
lib. 1. de civ. d. 33.
lib. 1. de civ. d. 34.
lib. 1. de civ. d. 35.
lib. 1. de civ. d. 36.
lib. 1. de civ. d. 37.
lib. 1. de civ. d. 38.
lib. 1. de civ. d. 39.
lib. 1. de civ. d. 40.
lib. 1. de civ. d. 41.
lib. 1. de civ. d. 42.
lib. 1. de civ. d. 43.
lib. 1. de civ. d. 44.
lib. 1. de civ. d. 45.
lib. 1. de civ. d. 46.
lib. 1. de civ. d. 47.
lib. 1. de civ. d. 48.
lib. 1. de civ. d. 49.
lib. 1. de civ. d. 50.
lib. 1. de civ. d. 51.
lib. 1. de civ. d. 52.
lib. 1. de civ. d. 53.
lib. 1. de civ. d. 54.
lib. 1. de civ. d. 55.
lib. 1. de civ. d. 56.
lib. 1. de civ. d. 57.
lib. 1. de civ. d. 58.
lib. 1. de civ. d. 59.
lib. 1. de civ. d. 60.
lib. 1. de civ. d. 61.
lib. 1. de civ. d. 62.
lib. 1. de civ. d. 63.
lib. 1. de civ. d. 64.
lib. 1. de civ. d. 65.
lib. 1. de civ. d. 66.
lib. 1. de civ. d. 67.
lib. 1. de civ. d. 68.
lib. 1. de civ. d. 69.
lib. 1. de civ. d. 70.
lib. 1. de civ. d. 71.
lib. 1. de civ. d. 72.
lib. 1. de civ. d. 73.
lib. 1. de civ. d. 74.
lib. 1. de civ. d. 75.
lib. 1. de civ. d. 76.
lib. 1. de civ. d. 77.
lib. 1. de civ. d. 78.
lib. 1. de civ. d. 79.
lib. 1. de civ. d. 80.
lib. 1. de civ. d. 81.
lib. 1. de civ. d. 82.
lib. 1. de civ. d. 83.
lib. 1. de civ. d. 84.
lib. 1. de civ. d. 85.
lib. 1. de civ. d. 86.
lib. 1. de civ. d. 87.
lib. 1. de civ. d. 88.
lib. 1. de civ. d. 89.
lib. 1. de civ. d. 90.
lib. 1. de civ. d. 91.
lib. 1. de civ. d. 92.
lib. 1. de civ. d. 93.
lib. 1. de civ. d. 94.
lib. 1. de civ. d. 95.
lib. 1. de civ. d. 96.
lib. 1. de civ. d. 97.
lib. 1. de civ. d. 98.
lib. 1. de civ. d. 99.
lib. 1. de civ. d. 100.

derijs, quae concupiscentia ista seu libido parit, ita ut hominem peccare delectet, sub qua delectatione veluti delectabili vinculo captivum jacet, liberatio eius in eo sita est, ut ab illa peccandi delectatione atque confessione liberetur, atque ipsam iustitiam propter iustitiam diligat: quod nullo modo est humana potestatis, sed solius gratiae & spiritus Dei, qui non nisi credentibus datur. Unde Augustinus: *Spiritu sit in vobis ut non peccare delectet, ubi libertas est; sicut praeter hunc spiritum peccare delectat, ubi servitus.* Servitus igitur, illa peccati seu arbitrij sub peccato tam in manet, quamdiu affectus hominis non est avulsus a confessione peccandi, hoc est, quamdiu quicquam rerum creaturarum quas diligit praefert iustitiae ac Deo: quod saepe testatur idem Augustinus: *Mortui sumus (per gratiam) legi damnati, liberati ab eo affectu, quem lex punit & damnat, id est, a confessione peccandi.* Et libro primo ad Bonifacium in illa Apostoli verba: *Nunc autem iam non ego operor, sed, sic rem exponit: Quid enim est, nunc autem nisi iam nunc sub gratia, qua liberavit delectationem voluntatis a confessione cupiditatis? Non enim melius intellegitur: Non ego operor, nisi quia non consentit exhibere membra sua arma iniquitatis peccato. Et post pauca: Lex enim spiritus vitae in Christo Iesu liberavit te a lege peccati & mortis (id est, a servitute concupiscentiae), ne scilicet confessionem tuam concupiscentia sibi vindicet carnis.* Et mox Apostolos docet, eatenus fuisse liberatos a concupiscentiae servitute, quatenus erant a confessione pravarum libidinum liberi. Et alibi hanc arbitrij liberationem vocat, esse liberam & alienam a voluntate peccandi.

lib. de spir. c. 10.
lib. 1. ad simp. c. 10.
lib. 1. ad Bonif. c. 10.
lib. 1. ad Rom. c. 7.
lib. 1. ad Rom. c. 8.
lib. 1. ad Rom. c. 9.
lib. 1. ad Rom. c. 10.
lib. 1. ad Rom. c. 11.
lib. 1. ad Rom. c. 12.
lib. 1. ad Rom. c. 13.
lib. 1. ad Rom. c. 14.
lib. 1. ad Rom. c. 15.
lib. 1. ad Rom. c. 16.
lib. 1. ad Rom. c. 17.
lib. 1. ad Rom. c. 18.
lib. 1. ad Rom. c. 19.
lib. 1. ad Rom. c. 20.
lib. 1. ad Rom. c. 21.
lib. 1. ad Rom. c. 22.
lib. 1. ad Rom. c. 23.
lib. 1. ad Rom. c. 24.
lib. 1. ad Rom. c. 25.
lib. 1. ad Rom. c. 26.
lib. 1. ad Rom. c. 27.
lib. 1. ad Rom. c. 28.
lib. 1. ad Rom. c. 29.
lib. 1. ad Rom. c. 30.
lib. 1. ad Rom. c. 31.
lib. 1. ad Rom. c. 32.
lib. 1. ad Rom. c. 33.
lib. 1. ad Rom. c. 34.
lib. 1. ad Rom. c. 35.
lib. 1. ad Rom. c. 36.
lib. 1. ad Rom. c. 37.
lib. 1. ad Rom. c. 38.
lib. 1. ad Rom. c. 39.
lib. 1. ad Rom. c. 40.
lib. 1. ad Rom. c. 41.
lib. 1. ad Rom. c. 42.
lib. 1. ad Rom. c. 43.
lib. 1. ad Rom. c. 44.
lib. 1. ad Rom. c. 45.
lib. 1. ad Rom. c. 46.
lib. 1. ad Rom. c. 47.
lib. 1. ad Rom. c. 48.
lib. 1. ad Rom. c. 49.
lib. 1. ad Rom. c. 50.
lib. 1. ad Rom. c. 51.
lib. 1. ad Rom. c. 52.
lib. 1. ad Rom. c. 53.
lib. 1. ad Rom. c. 54.
lib. 1. ad Rom. c. 55.
lib. 1. ad Rom. c. 56.
lib. 1. ad Rom. c. 57.
lib. 1. ad Rom. c. 58.
lib. 1. ad Rom. c. 59.
lib. 1. ad Rom. c. 60.
lib. 1. ad Rom. c. 61.
lib. 1. ad Rom. c. 62.
lib. 1. ad Rom. c. 63.
lib. 1. ad Rom. c. 64.
lib. 1. ad Rom. c. 65.
lib. 1. ad Rom. c. 66.
lib. 1. ad Rom. c. 67.
lib. 1. ad Rom. c. 68.
lib. 1. ad Rom. c. 69.
lib. 1. ad Rom. c. 70.
lib. 1. ad Rom. c. 71.
lib. 1. ad Rom. c. 72.
lib. 1. ad Rom. c. 73.
lib. 1. ad Rom. c. 74.
lib. 1. ad Rom. c. 75.
lib. 1. ad Rom. c. 76.
lib. 1. ad Rom. c. 77.
lib. 1. ad Rom. c. 78.
lib. 1. ad Rom. c. 79.
lib. 1. ad Rom. c. 80.
lib. 1. ad Rom. c. 81.
lib. 1. ad Rom. c. 82.
lib. 1. ad Rom. c. 83.
lib. 1. ad Rom. c. 84.
lib. 1. ad Rom. c. 85.
lib. 1. ad Rom. c. 86.
lib. 1. ad Rom. c. 87.
lib. 1. ad Rom. c. 88.
lib. 1. ad Rom. c. 89.
lib. 1. ad Rom. c. 90.
lib. 1. ad Rom. c. 91.
lib. 1. ad Rom. c. 92.
lib. 1. ad Rom. c. 93.
lib. 1. ad Rom. c. 94.
lib. 1. ad Rom. c. 95.
lib. 1. ad Rom. c. 96.
lib. 1. ad Rom. c. 97.
lib. 1. ad Rom. c. 98.
lib. 1. ad Rom. c. 99.
lib. 1. ad Rom. c. 100.

Porro illa liberatio voluntatis tunc fit, quando iniusa per spiritum sanctum caelestium rerum, ipsiusque iustitiae delectatione, voluntas quae dominantis rerum creaturarum cupiditati subiacebat, ab illo pestifero & suavi vinculo eruitur, & per alterius generis amorem concupiscentia superior constituitur, ut quam ante prono impetu, sive ignara ante legem, sive iam sub lege viribus ejus victa sequebatur, eam se sequi cogat, ut ita juxta propheticum eloquium per gratiam liberatricem adjuta subijciat exactores suos. Quem diversissimum arbitrij statum in una notissimaque concupiscentia concumbendi saepe declaravit Augustinus in libris de nuptijs & concupiscentia. Nam praescribens conjugibus libidinis utenda modum, ita loquitur: *Indecori moribus assuantem frenat & cohibet, neque nisi propugnans consulens retinet atque adhibet, ut spiritaliter regenerandos carnaliter gignat, non spiritum carnis sordida servitute subijciat.* Et capite duodecimo: *Bona voluntas annis sequentem ducit, non ducentem sequitur corporis voluptatem: Ne humanum arbitrium trahitur subiugante peccato, cum iusto redigitur in usum generandi plaga peccati.* Et iterum praclarissime: *tuus plaga quidam peccatus in aduiteriorum, & quorumlibet stuprarum, ac immunditiarum fedicitatibus regnat, in continentium vero necessitudinibus servit: Ibi de Domino tali turpescendo damnatur; hic de pudissequo tali honestas veterundatur.* Et infel-

lib. 1. ad simp. c. 10.
lib. 1. ad Bonif. c. 10.
lib. 1. ad Rom. c. 7.
lib. 1. ad Rom. c. 8.
lib. 1. ad Rom. c. 9.
lib. 1. ad Rom. c. 10.
lib. 1. ad Rom. c. 11.
lib. 1. ad Rom. c. 12.
lib. 1. ad Rom. c. 13.
lib. 1. ad Rom. c. 14.
lib. 1. ad Rom. c. 15.
lib. 1. ad Rom. c. 16.
lib. 1. ad Rom. c. 17.
lib. 1. ad Rom. c. 18.
lib. 1. ad Rom. c. 19.
lib. 1. ad Rom. c. 20.
lib. 1. ad Rom. c. 21.
lib. 1. ad Rom. c. 22.
lib. 1. ad Rom. c. 23.
lib. 1. ad Rom. c. 24.
lib. 1. ad Rom. c. 25.
lib. 1. ad Rom. c. 26.
lib. 1. ad Rom. c. 27.
lib. 1. ad Rom. c. 28.
lib. 1. ad Rom. c. 29.
lib. 1. ad Rom. c. 30.
lib. 1. ad Rom. c. 31.
lib. 1. ad Rom. c. 32.
lib. 1. ad Rom. c. 33.
lib. 1. ad Rom. c. 34.
lib. 1. ad Rom. c. 35.
lib. 1. ad Rom. c. 36.
lib. 1. ad Rom. c. 37.
lib. 1. ad Rom. c. 38.
lib. 1. ad Rom. c. 39.
lib. 1. ad Rom. c. 40.
lib. 1. ad Rom. c. 41.
lib. 1. ad Rom. c. 42.
lib. 1. ad Rom. c. 43.
lib. 1. ad Rom. c. 44.
lib. 1. ad Rom. c. 45.
lib. 1. ad Rom. c. 46.
lib. 1. ad Rom. c. 47.
lib. 1. ad Rom. c. 48.
lib. 1. ad Rom. c. 49.
lib. 1. ad Rom. c. 50.
lib. 1. ad Rom. c. 51.
lib. 1. ad Rom. c. 52.
lib. 1. ad Rom. c. 53.
lib. 1. ad Rom. c. 54.
lib. 1. ad Rom. c. 55.
lib. 1. ad Rom. c. 56.
lib. 1. ad Rom. c. 57.
lib. 1. ad Rom. c. 58.
lib. 1. ad Rom. c. 59.
lib. 1. ad Rom. c. 60.
lib. 1. ad Rom. c. 61.
lib. 1. ad Rom. c. 62.
lib. 1. ad Rom. c. 63.
lib. 1. ad Rom. c. 64.
lib. 1. ad Rom. c. 65.
lib. 1. ad Rom. c. 66.
lib. 1. ad Rom. c. 67.
lib. 1. ad Rom. c. 68.
lib. 1. ad Rom. c. 69.
lib. 1. ad Rom. c. 70.
lib. 1. ad Rom. c. 71.
lib. 1. ad Rom. c. 72.
lib. 1. ad Rom. c. 73.
lib. 1. ad Rom. c. 74.
lib. 1. ad Rom. c. 75.
lib. 1. ad Rom. c. 76.
lib. 1. ad Rom. c. 77.
lib. 1. ad Rom. c. 78.
lib. 1. ad Rom. c. 79.
lib. 1. ad Rom. c. 80.
lib. 1. ad Rom. c. 81.
lib. 1. ad Rom. c. 82.
lib. 1. ad Rom. c. 83.
lib. 1. ad Rom. c. 84.
lib. 1. ad Rom. c. 85.
lib. 1. ad Rom. c. 86.
lib. 1. ad Rom. c. 87.
lib. 1. ad Rom. c. 88.
lib. 1. ad Rom. c. 89.
lib. 1. ad Rom. c. 90.
lib. 1. ad Rom. c. 91.
lib. 1. ad Rom. c. 92.
lib. 1. ad Rom. c. 93.
lib. 1. ad Rom. c. 94.
lib. 1. ad Rom. c. 95.
lib. 1. ad Rom. c. 96.
lib. 1. ad Rom. c. 97.
lib. 1. ad Rom. c. 98.
lib. 1. ad Rom. c. 99.
lib. 1. ad Rom. c. 100.

ACTINUS
IENI

cap. 13. **E**t inferius præcipit: Non subjugari, non servire
 24. victori concupiscentiæ; non ei, inquit, servitur, sed
 cap. 16. ipsa potius non nisi ad propagandam prolem servire
 cogatur. Et non multo post à thoro immacu-
 lato arcet illos excessus concumbendi, qui non
 sunt causa proli voluntate donante, sed causa vo-
 luptatis vincente libidine. Vbi videlicet concu-
 piscencia est non imperantis famula, sed sibi
 servientis domina voluntatis. Omnia ista cla-
 rissimè pulcherrimèque ob oculos ponunt sta-
 tum arbitrij liberi, & servi in uno dumtaxat li-
 bidinum genere. Liberum est enim arbitrium,
 cum libidini dominatur, sive impericete, &
 quando etatum quidem ab ejus dominatione
 consensum per gratiam tenet, ita ut eum om-
 nibus præterat, multis tamen occasionibus ce-
 dit venaliter; sive perfecte, quando nihil su-
 pervacuis ejus moribus, causa solius voluptatis
 in atrectanda lux conjugis carne concedit.
 Quod si in isto genere libertas illa & servitus
 rectè intelligitur, in reliquis omnibus intelli-
 gendis nulla difficultas erit: quia eadem in
 captivando etuendoque consensu voluntatis
 cunctarum ratio est. Si quidem sive libido
 nominetur, sive avaritia, sive invidia, sive super-
 bia, sive quicquid aliud sanæ doctrinæ adver-
 satur, omnes istæ cupiditates imperiosissimæ,
 & abjectu difficilissimæ, humanisque viribus
 impossibili dominatione arbitrium ante legem
 & sub lege subjugatum vincuntque possident.
 Quarum omnium jugum quando unico præ-
 clarissimo, & excellentissimo, divinitimoque
 voluntatis actu excutitur, ita ut nullis omnino
 rebus creatis hæreat, sed solum Deum omni-
 bus anteponat, non timore pœnæ, sed amore ju-
 stitiæ, tunc arbitrium simpliciter & absolute
 liberari, & liberum fieri dicitur. Quod si verò
 timore dumtaxat pœnæ concupiscentiæ reli-
 stere videamur, arbitrium nondum liberum
 est: quia uni concupiscentiæ repugnando alteri
 cedit, illi videlicet qui timorem pœnæ parit.
 Impossibile est enim ut timor pœnæ, non ex
 creaturæ amore, & consequenter ex alia cupi-
 ditate nascatur. Ex quo fit, ut talis hominis
 arbitrium neque liberum adhuc sit ad bonum,
 neque sub gratia, neque sub Spiritu Dei in ani-
 mo ejus dominante: sed sub lege tantum; eo
 videlicet modo quamvis occultius atque mi-
 tius, quo tunc erat, quando concupiscentias
 suas apertius dominantes sordidâ servitute se-
 quebatur. Expressit hoc liquiddò Augustinus:

Lib. de nat. *Quod si spiritu, inquit, ducimur, non adhuc est sub*
 b. grat. c. 57 *lege. Sub lege est enim, qui timore supplicij quod lex*
minatur, non amore iustitiæ se sentit abstinere ab opere
peccati, nondum liber nec alienus à voluntate peccandi.

Verùm ad hujusmodi libertatem arbitrij af-
 sequendam, vires hominis ante legem & sub
 lege prorsus nullæ sunt: sed hoc solius est gra-
 tiæ liberatricis, & maximum filij liberantis
 beneficium. Vt enim spiritus ubi vult spirat; ita
 filius, quem vult liberat, hoc est, voluntatem
 extrahit ab affectu & consensione peccandi.
 Quo non liberante per fidem suam, nulla
 in libero arbitrio tele liberandi & legem
 liberè implendi potestas reliqua est. Cui

veritati probandæ non est opus immora-
 ri, cum hoc totius Augustiniana doctrinæ
 moles, & Scripturarum & Catholica fidei au-
 thoritas tradat, juxta illud Apostoli: *Nunc au-*
 tem liberati à peccato, id est, à concupiscentia,
 servi autem facti Deo, &c. Liberati, inquit, non
 liberi, ne sibi hoc tribuerent, inquit Augustinus, &
 se jam libertatem adepti legem suis viribus fa-
 cere posse confiderent. Quæ præsumptio ablit
 ab animo Christiano. *Quæ enim acceperunt legem,*
prævaricantur eam; nisi per gratiam consequantur
posse quod iubet. Ita fit, ut non dominetur eis qui
iam si b. gratia sunt. (scilicet jam liberati) im-
plentibus eam per gratiam, qui erant sub eius timore
dammati. Nam ut Augustinus ibidem docet:
Antequam sit quisque sub gratia, liberatus videli-
cet à consensione peccandi, concupiscentia ita re-
pugnat, ut & capiverit eum sub lege peccati, id est,
sub senet ipsa. Per quod demonstratur homini
capivo, non esse præsumendam de viribus suis. Vnde
Iudeos arguebat Apostolus, tanquam de speritus
legis superbe gloriantes, cum traherentur concupiscentia
ad quicquid illicitum est. Quid ergo supra est
arbitrio nondum liberato, ut libertate potia-
 tur? Humiliter dicendum est homini victo,
 damnato, captivo, & nec saltem acceptâ lege
 victori, sed potius prævaricatori, humiliter
 inquam, exclamandum est: *Miser ego homo, qui*
me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Dei p. t.
lesum Christum Dominum nostrum. Hoc enim re-
 stat in istâ mortali vita libero arbitrio, non ut
 impleat homo iustitiam cum voluerit, sed ut se
 supplici pietate convertat ad eum cuius dono
 eam possit implere. Quod si tanta imbecilli-
 tas est implendi legem, ac sub ipsa lege, ante-
 quam arbitrium ab affectu peccati, seu à pec-
 candi consensione liberatum est, quanto major
 erit impotentia ante legem, & ante fidem:
 cum ne quidem eo usque arbitrium à satana po-
 testate filius liberaverit, ut eo non impediante (verba
 Augustini sunt) *credat liberâ voluntate.*

Quæ omnia cum juxta Augustini doctri-
 nam & Scripturarum fidem sint certissima ex
 ipsa definitione liberi, perspicue sequitur, arbi-
 trium voluntatis ante legem, & sub lege, om-
 niumque maximè ante fidem, nullo modo esse
 liberum ad bonum, seu liberum ut bene opere-
 tur. Liberum est enim juxta Augustini defi-
 nitionem quod *habet actum in sua potestate, sicut*
infra latissimè explicabimus. Non habet au-
tem voluntas in sua potestate, ut bonum velit
aut faciat, quamdiu ante fidem sub cupidita-
tibus victa & vinceta jacet: sed hujusmodi af-
fectus ei cœlitus à filio consensionem liberan-
te inspirari debet: quod facit quando vult, &
nemini vult eui non fidem ante inspiraverit;
 ergo ante fidem nullo modo arbitrium libe-
 rum est ad faciendum bonum. Quam ratiocina-
 tionem ipsemet Augustinus, ne nos eam ali-
 quâ subtilitate finxisset videremur, in hoc ipso
 argumento facit. Nam in libris ad Simplici-
 anum ex propositis illis Apostoli verbis: *Velle*
enim adiacet mihi; perficere autem bonum non in-
venio, difficultatem mihi obicit. Hic, inquit, verbum
videtur non rectè intelligentibus velut asserere liberum
 arbitrium

arbitrium. Quam difficultatem statim respondendo dissolvit. Sed quomodo auferet, cum dicat. Velle adhaeret mihi? Quasi diceret, quomodo auferet liberum arbitrium, cum arbitrium velle non possit, nisi sit liberum ad volendum? Sub lege quippe arbitrium vult implere legem (qualicunq; illa volitio sit, siue spiritalis, siue potius carnalis, de quo non est hic differendi locus) sed cupiditatibus suis superata, & ad peccandum pertracta non potest. Ergo ad volendum libera est, non ad faciendum: quia hoc non habet in potestate; illud habet. Quod consequenter ibidem vestigijs suae definitionis inhaerens clarissime tradit: *Certe enim ipsum velle in potestate est, quoniam adhaeret nobis: sed quod perficere bonum non est in potestate, ad meritum pertinet originalis peccati.* Nihil proinde apertius ab Augustino postulari potuisset. Illis enim verbis fulgentissimis probat, non auferri liberum arbitrium ad volendum, quia tunc velle in potestate est: auferri autem ad perficiendum, quia non est in potestate. Quod ipsum adhuc manifestioribus verbis docet alibi. *Liberum arbitrium perfectum fuit in primo homine, in nobis autem ante gratiam non est liberum arbitrium, ut non peccemus, sed tantum ut peccare nolumus. Gratia vero*

A efficit, ut non tantum velimus rectè facere, sed etiam possimus non viribus nostris, sed liberatoris auxilio.

Video quid aliquis principijs Augustini inassuetus hic submurmurare possit, & traditæ superius doctrinæ moli quasi machinam reconditæ subtilitatis opponere. Nimirum Augustinum dicere, Arbitrium non esse liberum ad non peccandum, seu ad perficiendum bonum. Non peccare autem, & perficere bonum, legis universæ adimplerionem postulant: quod sub lege ante gratiam susceptamq; fidem arbitrii suis viribus nequaquam potest: etsi aliquam legem implere potest. Responsio ista seu potius subterfugum veritatis recentioribus nonnullis, qui gratiæ celestis economiam atq; necessitatem magis ex proprijs cogitationibus, quàm ex Augustini & Scripturarum oraculis didicerunt, plausibilis fortasse videatur: sed qui super ora totamq; Augustini doctrinam penetrarunt, meritò imperitissimam iudicant. Acumen est nitidum, sed vitreum, quod minimâ principiorum Augustini concussionem frangitur. Quod opportunis infra ostensuri sumus, ubi de liberi arbitrii infirmitate, non solum ad impendam universam legem, sed ad singula operafacienda, disputabitur.

Infra hoc eodem libro & seq.

CAPVT OCTAVVM.

Sextò ex conflictu Iuliani cum Augustino de hac ipsa difficultate. Declaratur doctrinam traditam esse Catholicæ fidei.

DENIQUE res ista clarissimè certissimèque demonstrari potest ex conflictu, quo inter se Iulianus & Augustinus de arbitrii libertate luctati sunt. Nam in hunc ipsum articulum tota moles difficultatis (quam Iulianus & Pelagiani in Augustini doctrina reppererunt) ac disputationis in ubiuit. Illi etenim docuerunt mordicus, in hoc sitam esse arbitrii libertatem, ut in utramque partem contrarietatis bonum videret ac malum, se posset arbitrium inconsiderenter flectere: Augustinus è contratio mordicus hoc ipsum negat, confidenter asserens, & ex Catholicæ fidei principijs docens, arbitrium esse liberum, etiam si non posset facere, obgere, aut velle nisi illorum alterutrum, hoc est, siue solum bonum, quod in Deo, Angelis, & beatis hominibus perspicuum esse testatur; siue solum malum, quod eadem seducia in daemonibus, & infidelibus, & omnibus sub lege constitutis, hoc est, nondum arbitrium à dominante peccato seu concupiscentia liberatum habentibus, velut manifestum exploratumq; ex Christianæ regulæ veritate detendit. Iulianus & Pelagianorum opinionem in pertractandis eorum dogmatibus latè declaravimus: nunc Augustini adversus eam dimicantis sententia profertenda est: quod tamen vix fieri perspicue potest, nisi subinde Pelagianorum cogna retrahendo tangamus. Iulianus igitur cum illa Augustini verba: *Non liberum negamus arbitrium;*

A sed si vos filius liberaverit, tunc verè liberi eritis; ex libro secundo de nuptijs sibi impugnanda sumplisset, vehementer exagitat illam quasi verborum ejus pugnam: *Non liberum negamus arbitrium, cum tamen mox adjungat, sed si filius vos liberaverit liberi eritis.* Cum enim ei exprobrasset, quod suam erubescendo sententiam profiteri, ad Pelagianorum verba fugisset, ut sub ijs consilio pudenda Babylonis, id est, Ecclesiæ Catholicæ doctrina posset delitescere, tandem adiecit, August. post illa verba quibus dixerat: *Non negamus liberum arbitrium,* explicare debuisse, quomodo non negaret: *Consequens enim, inquit, fuerat, ut impleres sine tergiversatione sententiam. Cum promissus non te negare arbitrii libertatem, adderes, sed confitemur datam à Deo libertatem arbitrii in hominum permanere natura.* Ecce quam confessionem postulet ab Augustino Iulianus, ne libertatis destructor esse videatur. Sed quid ad hoc reponit Augustinus? Nempe se non posse hoc salvâ Scripturarum fide profiteri. *Quomodo, inquit, manet libertas in eis, qui ut liberentur à servitute, qua victori peccato additi sunt, divina indigent gratia, nisi quia liberi sunt & ipsi, sed iniustia? Unde dicit Apostolus: Cum effectus servi peccati liberi fuisset iniustitia: quasi diceret, fallum est, datam à Deo libertatem arbitrii in hominum permanere natura, nisi dicitur hoc sensu quatenus adhuc ad serviendum peccato valet; quâdoquidem arbitrium à victore seu dominante peccato per gratiam liberan-*

Lib. 1. oper. imper. cont. Iul. f. 116.

Ibid.